

S.Ü. TIP FAKÜLTESİ HASTANESİ İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİ EĞİTİMİ

- 2-) Sağlık Konuları
- ç) İlk Yardım

İLK YARDIMIN ÖNEMİ

- Tüm kazalarda ölümlerin %10'u ilk 5 dakikada %45'i ilk 30 dakikada olmaktadır.
- Dünyada sadece trafik kazalarında bir yılda 1.2 milyon ölüm 20-50 milyon yaralanma ve sakat kalma milyonlarca lira ekonomik kayıp olmaktadır.

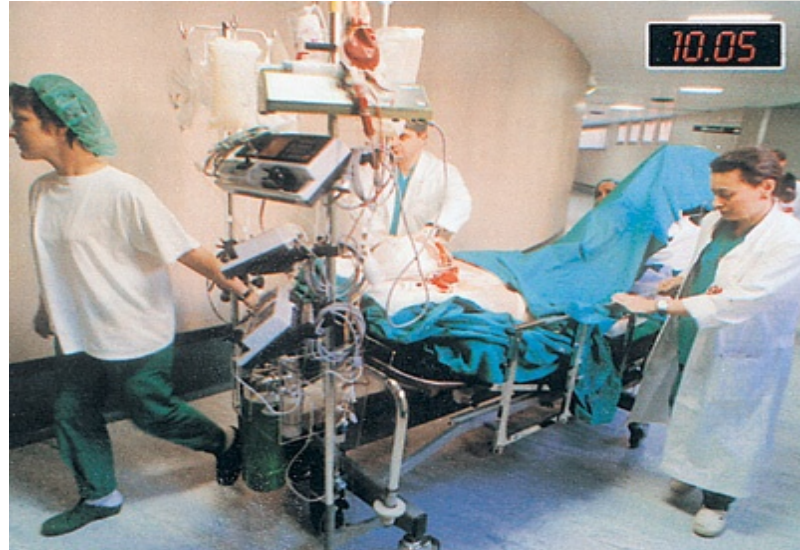
ilk yardım nedir?

İLK YARDIMIN TANIMI

Herhangi bir kaza ya da yaşamı tehlikeye düşüren bir durumda, sağlık görevlilerinin tıbbi yardımı sağlanıncaya kadar; hayatın kurtarılması, durumun daha kötüye gitmesini önlemek amacıyla olay yerinde, tıbbi araç gereç aranmaksızın mevcut araç, gereçle yapılan **İLAÇSIZ** uygulamalardır.

ACİL YARDIMIN TANIMI

Hasta ve yaralılara acil tedavi ünitelerinde, ambulanslarda ve olay yerinde doktor ve sağlık personeli tarafından yapılan tıbbi müdahalelerdir.

ACİL YARDIM & İLK YARDIM ARASINDAKİ FARK

- **Acil yardım** ; sağlık personeli tarafından tıbbi araç gereç kullanılarak yapılan müdahale olmasına karşın,
- **İlk yardım** ise; bu konuda eğitim almış herkesin, olay yerinde bulabildiği malzemeleri kullanarak yaptığı hayat kurtarıcı müdahalelerdir.

İLK YARDIMIN ÖNCELİKLİ AMAÇLARI

- ✓ Yaşam fonksiyonlarının sürdürülmesini sağlamak,
- ✓ Hasta / yaralının durumunun kötüleşmesini önlemek,
- ✓ İyileşmeyi kolaylaştırmak.

İLK YARDIM TEMEL UYGULAMALARI

K-?

B-?

K-?

KORUMA

Olay yerinde olası tehlikeleri belirleyerek güvenli bir çevre oluşturmaktır.

BİLDİRME (112)

En hızlı şekilde gerekli yardım kuruluşlarına haber verilmesidir.

BİLDİRME (112)

- Kesin yer ve adres
- Kim, hangi numaradan arıyor?
- Olayın tanımı
- Hasta/yaralı sayısı
- Hasta/yaralıların durumu
- Nasıl bir yardım aldıkları?

AÇIKLANMALIDIR

KURTARMA

Olay yerinde hasta yaralılara müdahale;
hızlı ancak **sakin** ve **bilinçli** bir şekilde yapılmalıdır.

İLK YARDIMCININ YAPMASI GEREKENLER

- Hasta/yaralıların durumunu değerlendirmek ve önce müdahale edilecekleri belirlemek.
- Hasta yaralıların korku ve endişelerini gidermek.
- Hasta yaralılara müdahalede yardımcı olacak kişileri organize etmek.

İLK YARDIMCININ YAPMASI GEREKENLER

- Hasta yaralının durumunun ağırlaşmasını önlemek için kendi kişisel olanaklarıyla gerekli müdahalede bulunmak
- Kanama, kırık, çıkık ve burkulma vb. durumlarda yerinde müdahale etmek
- Hasta yaralıyı sıcak tutmak
- Yarasını görmesine izin vermemek

İLK YARDIMCININ YAPMASI GEREKENLER

- Hasta yaralıları hareket ettirmeden müdahale yapmak
- Hasta yaralıların en uygun yöntemlerle en yakın sağlık kuruluşuna sevkini sağlamak (112)
- Ancak herhangi bir tehlike yok ise hasta yaralı yerinden kıınıldatılmamalıdır

OLAY YERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

AMAÇ

**Tekrar kaza olması riskini ortadan kaldırmak,
Olay yerindeki yaralıların sayısı ve türlerini belirlemek**

OLAY YERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİNDE YAPILACAK İŞLER

Trafik kazasında;

- Kazaya uğrayan aracın kontak anahtarı kapatılmalıdır.
- Sigara içilmemelidir ve içilmesine izin verilmemelidir.
- Hasta yaralılar yerlerinden kımıldatılmamalıdır.

OLAY YERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİNDE YAPILACAK İŞLER

Gaz varlığı söz konusu ise;

zehirlenmelerin önlenmesi için gerekli önlemler alınmalıdır.

☞ Gaz tüpünün vanası kapatılmalıdır.

☞ Ortam havalandırılmalıdır.

☞ Kıvılcım oluşturacak ışıklandırma veya çağrı araçlarını kullanımına izin verilmemelidir.

OLAY YERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİNDE YAPILACAK İŞLER

- Hasta yaralılar yaşam bulguları yönünden değerlendirilmelidir.
- Hasta yaralılar kırık ve kanama yönünden değerlendirilmelidir.
- Hasta yaralılar sıcak tutulmalıdır.

HASTA YARALININ İLK DEĞERLENDİRME AŞAMALARI

EĞER;

Hasta/yaralının bilinci kapalı fakat solunum varsa derhal koma pozisyonuna getirerek diğer yaralıları değerlendirilir.

Önemli ilkyardım bilgileri

SOLUNUM YOLU TIKANIKLIKLARINDA İLK YARDIM

SOLUNUM YOLU TIKANIKLIĞI

KİSMİ TIKANMA

Belirtileri

- Öksürür
- Nefes alabilir
- Konuşabilir

DOKUNULMAZ !!!

ÖKSÜRMEYE TEŞVİK EDİLİR

SOLUNUM YOLU TIKANIKLIĞI

TAM TIKANMA

Belirtileri;

- Nefes alamaz !
- Acı çeker, ellerini boynuna götürür !
- Konuşamaz !
- Rengi morarmıştır

“HEIMLICH MANEVRASI”

HEIMLICH MANEVRASI (YETİŞKİN – ÇOCUK)

HEIMLICH MANEVRASI (YETİŞKİN – ÇOCUK)

HEIMLICH MANEVRASI (YETİŞKİN – ÇOCUK)

HEIMLICH MANEVRASI (ÇOCUKLARDA)

TEK BAŞINA İSENİZ

HEIMLICH MANEVRASI (BEBEKLERDE)

HEIMLICH MANEVRASI (BEBEKLERDE)

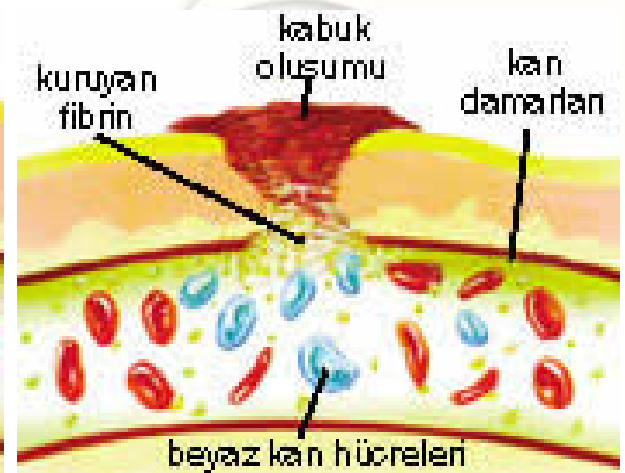
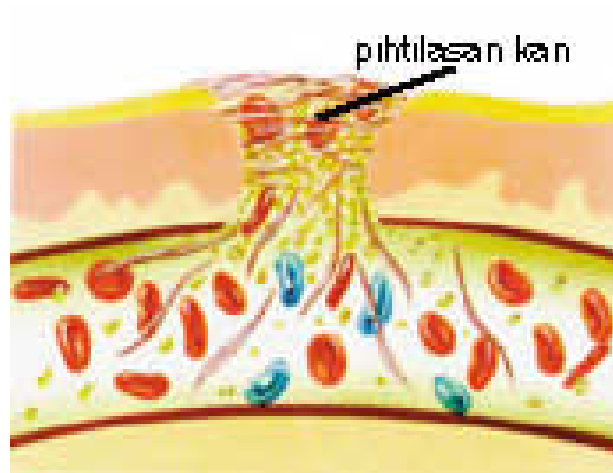
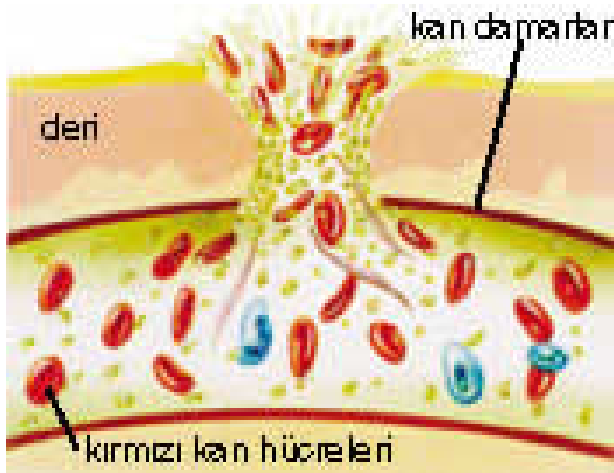

Önemli ilkyardım bilgileri

KANAMA NEDİR?

Damar bütünlüğünün bozulması sonucu kanın damar dışına (vücut içine veya dışına doğru) çıkmasına **kanama** denir.

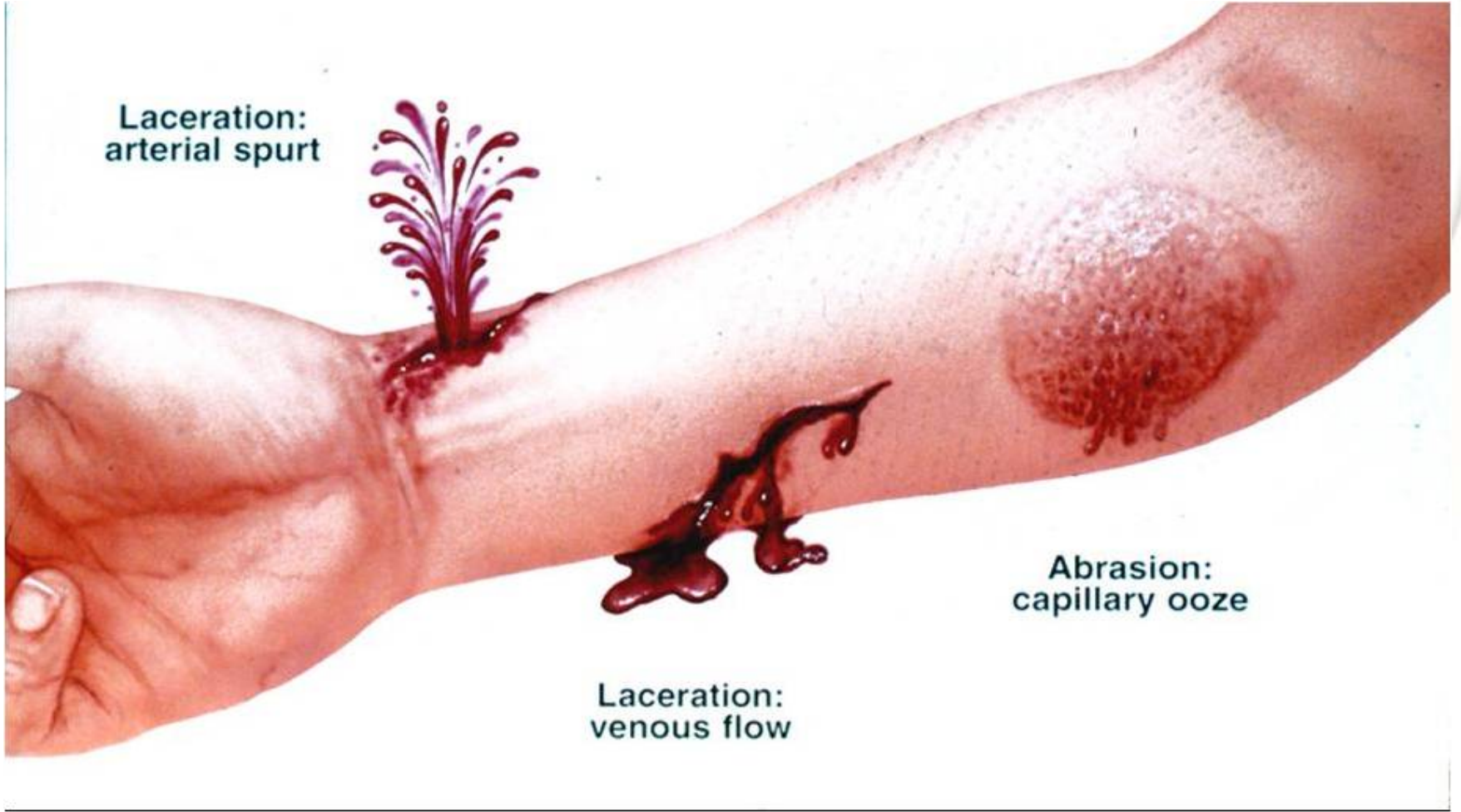

KANAMA ÇEŞİTLERİ

OLUŞTUĞU BÖLGEYE GÖRE:

1. **Dış kanamalar**
2. **İç kanamalar**
3. **Doğal deliklerden olan kanamalar: Kulak, burun, ağız, anüs ve üreme organlarından olan kanamalar.**

KANAMA ÇEŞİTLERİ

DIŞ KANAMLARDA İLK YARDIM

AMAÇ: Kanamayı kısa zamanda kontrol altına almak ve yarayı temiz tutmaktır!

- 1.** Yara üzerine direk baskı yapılır,
- 2.** Kanama durmazsa ikinci bir bez konarak basınç arttırılır,
- 3.** Gerekirse bandaj ile sarılarak kanlanmış bezler kaldırılmadan basınç arttırılır,
- 4.** Kanayan bölgeye en yakın basınç noktasına baskı uygulanır,

DIŞ KANAMALARDA İLK YARDIM

DIŞ KANAMLARDA İLK YARDIM

- 5.** Kanayan bölge yukarı kaldırılır,
Kanama kol veya bacaklardaysa ve kırık şüphesi yoksa, kanama bölgesini kalp hizasından yukarıda tutulur,
- 6.** Şok pozisyonu verilir,
- 7.** Sık sık yaşam bulguları kontrol edilir (2-3 dk. arayla).

DIŞ KANAMALARDA İLK YARDIM

DIŞ KANAMLARDA İLK YARDIM

BURUN KANAMASI

- Hasta/yaralı sakinleştirilir,endişeleri giderilir.
- Oturtulur.
- Baş hafifçe öne eğilir.
- Burun kanatları 5 dakika süreyle sıkılır.
- Doktora gitmesi sağlanır.

Önemli ilkyardım bilgileri

YANIKLARDA İLK YARDIM

ISI İLE OLUŞAN YANIKLARDA İLK YARDIM

- Yanık bölge ,en az 20 dakika, soğuk su altında tutulur.(yanık yüzeyi büyükse ısı kaybı çok olacağından önerilmez)
- Şişlik oluşabileceği düşünülerek yüzük, bilezik vb. eşyalar çıkarılır.
- Derinin zarar görmesini önlemek için sabunlu su ile dikkatlice temizlenir.
- Yanmış alandaki deriler kaldırılmadan giysiler çıkarılır.

ISI İLE OLUŞAN YANIKLARDA İLK YARDIM

ISI İLE OLUŞAN YANIKLARDA İLK YARDIM

- Su toplamış yerler patlatılmaz.
- Yanık üzerine hiçbir madde (ilaç dahil) sürülmemelidir.
- Yanığın üzeri temiz bezle örtülür
- Hasta/yaralının üzeri battaniye ile örtülür.

**YANIK YÜZEYİNE DİŞ
MACUNU, SALÇA, YOĞURT
GİBİ MADDELER
KESİNLİKLE
SÜRÜLMEMELİDİR.**

Önemli ilkyardım bilgileri

SOLUNUM YOLU ZEHİRLENMESİ

SOLUNUM YOLU İLE ZEHİRLENMELERDE İLK YARDIM

- Hasta temiz havaya çıkarılır ya da cam, kapı vb. açılarak ortam havalandırılır,
- Hasta/yaralının bilinci ve yaşamsal bulgular değerlendirilir,
- Hasta/yaralıya **yarı oturur** pozisyon verilir,
- Bilinci kapalı ise; koma pozisyonu verilir.
- Tıbbi yardım için 112 aranır.

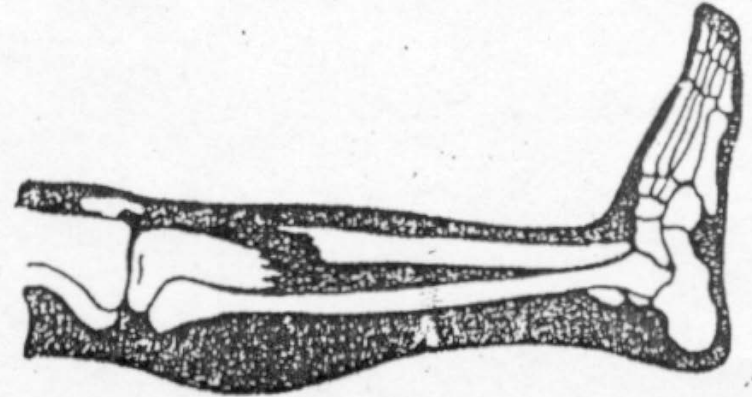
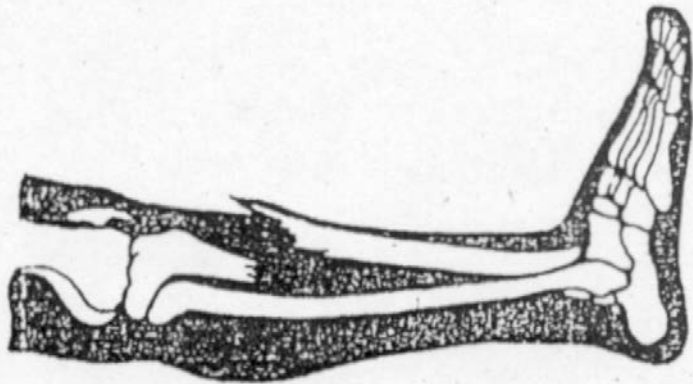

KIRIK-ÇIKIK VE BURKULMALAR

KIRIK ÇEŞİTLERİ

AÇIK KIRIK

KAPALI KIRIK

KIRIĞIN YOL AÇABİLECEĞİ OLUMSUZ DURUMLAR

- ❌ Kırık yakınındaki damar, sinir, kaslarda yaralanma ve sıkışma.
(Kırık bölgede nabız alınamaması, soğukluk, solukluk, aşırı hassasiyet)
- ❌ Parçalı kırıklarda kanamaya bağlı şok.
- ❌ Açık kırıklarda enfeksiyon riski **GÖRÜLEBİLİR.**

KIRIK - ÇIKIK VE BURKULMALARDA TESPİT UYGULAMALARI NASIL YAPILIR?

1. Yaralı bölge sabit tutulmalı.
2. Yara varsa üzeri temiz bir bezle kapatılmalı.
3. Yaralı bölge nasıl bulunduysa öyle tespit edilmeli.
4. Tespit: Kırık, çıkık, burkulmanın üstünde ve altında kalan eklemleri de içerecek şekilde yapılmalıdır.

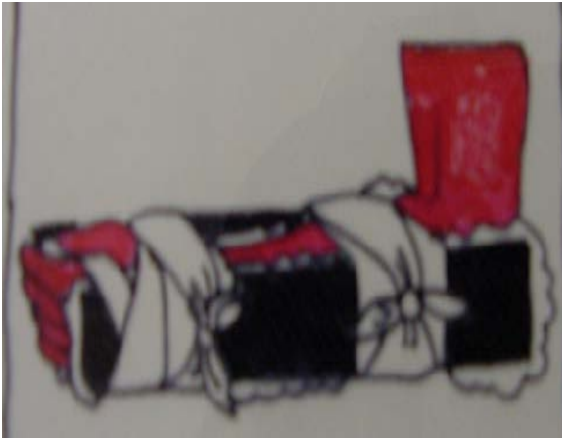

**KIRIKÇI , ÇIKIKÇI GİBİ
TIBBİ BİLGİSİ OLMAYAN KİŞİLERE
KESİNLİKLE İTİBAR ETMEYİNİZ!**

KOL VE KÖPRÜCÜK KEMİĞİ TESPİTİ

ÖN KOL BİLEK TESPİTİ

Önemli ilkyardım bilgileri

SARA KRİZİ (EPİLEPSİ)

Sara Krizi Belirtileri :

- **Hastada var olmayan koku alma, adale kasılması vb.**
- **Bağırma, şiddetli ve ani bir şekilde bilincini kaybederek yığılır.**
- **Yoğun ve genel adale kasılması,**
- **10-20 sn süre kadar solunum durması,**

SARA KRİZİ

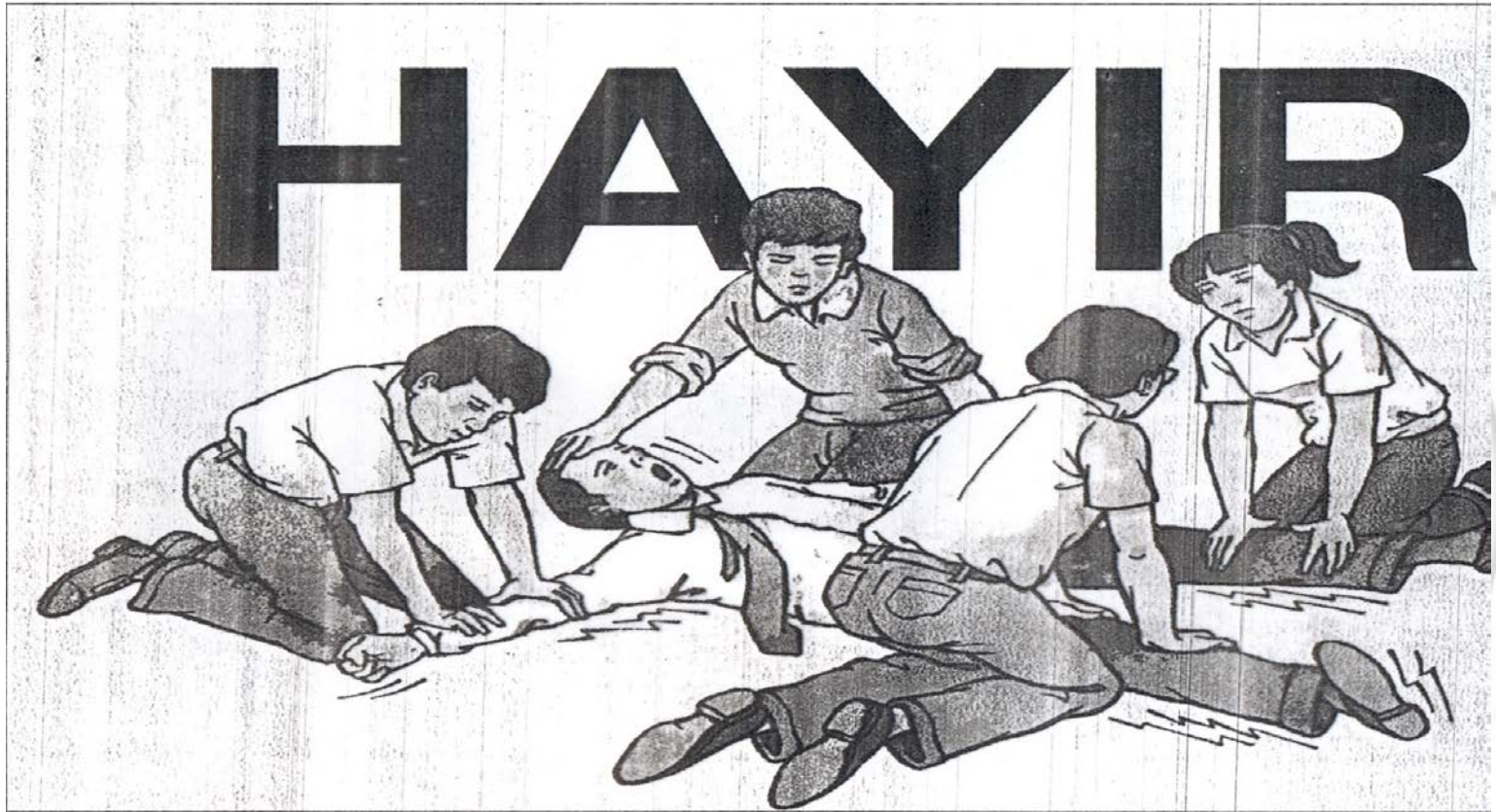
Sara Krizi Belirtileri :

- Dudaklarda ve yüzde morarma,
- Sesli nefes alma, aşırı tükürük salgılanması, altına kaçıрма, kontrolsüz hareketler
- Kriz sonrası; şaşkın uyanma ve uykulu hal gözlenir.

SARA KRİZİNDE İLK YARDIM

- Olay yeri güvenlik önlemleri alınır,
- Kriz **kendi sürecini tamamlamaya bırakılır,**
- Hasta/yaralının kendini yaralamamasına dikkat edilir,
- Hasta/yaralının başının altına yumuşak yastık, giysi vb. konulur,
- Hasta/yaralının sıkı giysileri gevşetilir,
- Gerekirse 112 aranarak tıbbi yardım istenir.

SARA KRİZİNDE İLK YARDIM

ZEHİRLENME

Zehirlenme, zehirli (toksik) maddenin girmesi sonucu normal vücut fonksiyonlarının bozulmasıdır.

Vücudun yaşamsal fonksiyonlarına zarar verebileceğinden vücuda giren her türlü maddenin zehirli olduğu varsayılır.

ZEHİRLENME YOLLARI

- 1. Sindirim yolu ile zehirlenme;** kimyasal maddeler, bozuk besinler, zehirli mantarlar, ilaç, aşırı alkol vb.
- 2. Solunum yolu ile zehirlenme;** genellikle karbonmonoksit (tüp kaçakları, şofben, bütan gaz sobaları, soba) yapıştırıcılar, lağım çukuru veya kayalarda biriken karbondioksit, klor, boyalar ve ev temizleme maddeleri
- 3. Cilt yoluyla zehirlenme ;** böcek sokmaları, hayvan ısırmaları, saç boyaları, ilaç enjeksiyonu, zirai ilaçlar

SINDIRIM YOLUYLA ZEHİRLENMELERDE İLK YARDIM

- Hasta/yaralının bilinç ve yaşam bulguları kontrol edilir,
- Ağız zehirli maddeyle temas etmişse su ile çalkalanır,
- Zehirli madde ele temas etmişse el sabunlu su ile yıkanır,
- Kusma, bulantı, ishal vb. belirtiler değerlendirilir,

SİNDİRİM YOLUYLA ZEHİRLENMELERDE İLK YARDIM

- Hasta/yaralı kusturulmaya çalışılmaz, özellikle yakıcı maddenin alındığı durumlarda kişi asla kusturulmaz,
- Bilinç kaybı varsa; koma pozisyonu verilir,
- Tıbbi yardım için 112 aranır,
- Olayla ilgili bilgiler kaydedilir
 - Zehirli maddenin türü nedir?
 - Hasta/yaralı ilaç ya da uyuşturucu alıyor mu?
 - Hastanın bulunduğu saat ?
 - Evde ne tür ilaçlar var?

SOLUNUM YOLU İLE ZEHİRLENMELERDE İLK YARDIM

- İlk yardımcı uygulama sırasında kendini korumak için maske ya da ıslak bez kullanır,
- Olay yerinde elektrik düğmeleri ve diğer elektrikli aletler ile ışıklandırma cihazları kullanılmaz,
- Yoğun duman varsa hasta/yaralıyı dışarıya çıkarmak için ip kullanılır,
- İtfaiyeye haber verilir (110) .

ZEHİRLENMELERDE GENEL İLK YARDIM KURALLARI

- Zehirlenmeye neden olan maddeyi uzaklaştırmak,
- Zehirlenen kişinin yaşamsal fonksiyonlarının devamını sağlanmak,
- Tıbbi yardım istemek (112) ve ilgili diğer kuruluşlara haber vermek.

HAYVAN ISIRMALARI VE BÖCEK SOKMALAR

YARA ÇARILARININ YIKILMAKINDA VE SOKMALARINDA İLK YARDIM

- Kedi, köpek ısırıklarında yara 5 dk. süreyle sabun ve soğuk suyla yıkanır;
- Arı, akrep ve yılan sokmasında ise sadece soğuk uygulama yapılır.
- Arı sokmalarında iğnesi görünüyorsa çıkarılır,
- Yaranın üstü temiz ve nemli bir bezle kapatılır,

Köpek ısırığı

Kedi ısırığı

KARA CANLILARININ ISIRMALARINDA VE SOKMALARINDA İLK YARDIM

- Dolaşımı engellemeyecek şekilde ısırılan bölgenin üst tarafına bandaj uygulanır,
- Yaraya yakın bölgedeki yüzük, bilezik vb. takılar çıkarılır,
- Yara üzerine hiçbir girişim yapılmaz,

KARA CANLILARININ ISIRMALARINDA VE SOKMALARINDA İLK YARDIM

- **Isırma/ sokmanın olduğu bölge hareket ettirilmez,**
- **Hasta/yaralı, kuduz ve tetanos açısından uyarılır,**
- **Alerji hikayesi olan durumlarda 112 aranır,**

DENİZ CANLILARININ SOKMASINDA İLK YARDIM

- Hasta/yaralının bilinci ve yaşam bulguları kontrol edilir,
- Sokulan bölgede diken ya da iğne varsa çıkarılır,
- Sokulan bölgeye **sıcak** uygulama yapılır,
- Etkilenen bölge asla ovulmaz,
- Gerekirse sağlık kuruluşuna sevki sağlanır.